

Nr 502

Av fröken Anderson i Lerum och herr Blomkvist, om utredning rörande privata vårdhem.

(Lika lydande med motion nr 405 i Första kammaren)

Vården av sjuka och gamla har fått en allt större plats bland samhällets åtgärder. Detta hänger samman dels med det ökade behov som finns, beroende på det växande antalet åldringar m. m., dels ock med en alltmer utpräglad insikt om samhällets ansvar när det gäller vårdbehövande. Den starka satsningen på sjukhem för långtidsvård är en positiv åtgärd från samhällets sida, betydelsefull inte minst därför att man så tydligt säger ifrån beträffande dessa sjukhems allmänna standard behandlingsmässigt och ur trivselsynpunkt.

De statliga åtgärderna på åldringssjukvårdens område har mötts av stort intresse från landstings- och primärkommunala organ. Ännu dröjer det dock länge innan behovet av vårdplatser blir fullt tillgodosett.

För många kommuner är det fortfarande förenat med stora problem att kunna bereda lämplig vård åt åldringar och långtidssjuka. Detta gäller inte bara i glesbygder utan kanske i ännu högre grad i de kommuner där man har en stark inflyttning. Ofta räcker inte platserna vare sig på de kommunala ålderdomshemmen eller på landstingens sjukhem till för att fylla behovet.

I dessa situationer kommer ofta de s. k. privata sjukhemmen att få betydelse. Sådana finns ju av många kategorier och med växlande standard. Många ägs och drives av privatpersoner, andra av stiftelser eller organisationer. Det finns hem för åldringar, för lättskötta mentalsjuka, för konvalescentvård o. s. v. I den bristsituation som råder fyller de alla en stor funktion som komplettering av samhällets vårdmöjligheter och är ofta en utväg för socialnämnder och andra myndigheter, som får anlita dem för att placera vårdsökande som inte kan beredas plats på de egna vårdhemmen.

Gemensamt för de flesta privata vårdhem just nu är bristande ekonomiska resurser. Detta gäller inte minst de stiftelseägda hemmen, som ofta bygger på donationsmedel vilka i dagens läge är otillräckliga för att standarden skall kunna upprätthållas. Svårigheten att rekrytera personal till dessa hem är också mycket stor, och minskade personalresurser går ju alltid ut över den som behöver vård och tillsyn.

En annan fråga i sammanhanget är de lokaler som användes. Det händer

fortfarande inte så sällan att t. ex. ålderdomshem av äldre typ, ibland utdömda som olämpliga ur brandsäkerhets- och andra synpunkter, efterfrågas av och försäljes till privatpersoner som ämnar starta ett privat sjukhem för åldringar eller lättskötta mentalsjuka. Detta måste betecknas som direkt olämpligt, men de kommunala myndigheterna, t. ex. socialnämnderna, har ingen möjlighet att påverka ett sådant förhållande och har heller ingen insyn i den vård som dessa hem bedriver.

Samhällets strävan och målsättning måste vara att alla som behöver vård av vad slag det vara må skall kunna få denna genom samhällets försorg och under betryggande garanti för att vården blir den för vederbörande person mest lämpliga och att resurser i form av tillsyn och omvårdnad samt medicin och andra hjälpmedel skall stå till förfogande oavsett den vårdsökandes ekonomiska ställning.

Många av de privata vårdanstalterna fyller inte dessa krav i dag. Men så länge inte samhällets möjligheter räcker till har de en uppgift som en ofta mycket värdefull komplettering. Deras ställning i framtiden är dock mycket oviss. Det torde därför vara lämpligt att redan nu försöka komma till klarhet om hur man skall förfara med dessa privata anstalter. Skall man låta dem fortsätta som hittills att klara sig bäst de kan och skall man acceptera deras bristande resurser i fråga om lokaler, personal och vårdmöjligheter m. m.? Eller skall man skärpa kraven och ge samhället större möjligheter till insyn och medbestämmande? Förutsätter en upprustning av de privata sjukhemmen en ekonomisk satsning från samhällets sida?

Dessa och många andra frågor kommer att bli aktuella inom en snar framtid. Även ur planeringssynpunkt torde det vara värdefullt med ett klarläggande av de privata sjukhemmens ställning i vårt samhälle.

Undertecknade ber därför få föreslå,

att riksdagen måtte besluta att hemställa till Kungl. Maj:t om en allsidig utredning om de privata vårdhemmen för långtidssjuka, lättskötta mentalsjuka samt konvalescentvård avseende deras allmänna standard och vårdmöjligheter.

Stockholm den 25 januari 1967

Ruth Anderson (s)
i Lerum

Arne Blomkvist (s)